

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

54 212 03 Gyakorlatos színész Bábszínész szakmairány

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Bábtörténet és műelemzés

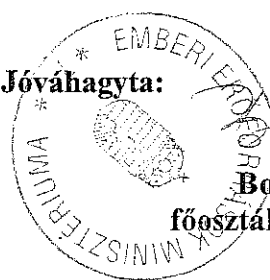
A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%

A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételait a 000025/2017 – 5520 számon kiadom.

MÁSOLAT
Az eredeti okirattal mindenben
megegyező hiteles másolat

Jóváhagyta:

Borosán Beáta
főosztályvezető-helyettes

2017

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI HIVATAL

Érvényes: 2017. 03. 24-től

Szakképesítés: 54 212 03 Gyakorlatos színész Bábszínész szakmairány
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Bábtörténet és műelemzés

A vizsgafeladat ismertetése: A dráma-, báb- és színháztörténeti, művelődéstörténeti és műelemző dramaturgiai ismeretek bemutatása a kötelező és ajánlott szakirodalom, valamint a központilag összeállított vizsgakérdések alapján.

A tételhez segédeszköz nem használható.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd a lapokat pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzótételek.
A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

Ajánlott szakirodalom az 1-20. tételek kidolgozásához:

- A színészmesterség alapismeretei, alkotó szerkesztő: Kovács Gábor Dénes, NSZFI, 2009.

Drámairodalom, drámaelemzés, esztétika:

- Bécsy Tamás: Mi a dráma? Akadémia, 1987.
- Esztétikai Kislexikon. Szerkesztette: Szerdahelyi István, Zoltai Dénes, Kossuth, 1979.
- Erika Fischer-Lichte: A dráma története. Jelenkor, 2001.
- Hegedűs Géza - Kónya Judit: Kecskéének. Azaz két és fél évezred drámatörténete. Gondolat, 1969.

Színháztörténet:

- Magyar színháztörténet, 1790–1873. Szerkesztette: Kerényi Ferenc, Budapest, Akadémiai, 1990.
- Magyar színháztörténet, 1873–1920. Szerkesztette: Gajdó Tamás, Budapest, Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet–Magyar Könyvklub, 2001.
- Magyar színháztörténet, 1920–1949. Szerkesztette: Gajdó Tamás, Magyar Könyvklub, 2005.
- Magyar színházművészeti lexikon. Főszerkesztő: Székely György, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1994.
- Peter Simhandl: Színháztörténet, Helikon, 1998.
- A színház világtörténete 1-2. Főszerkesztő: Hont Ferenc, szerkesztette: Staud Géza, Hont Ferenc, Gondolat, 1986.
- A színházi művészet 1. Összeállította: Keleti István, N. P. I. 1966.

Bábtörténet, bábelmélet:

- Balogh Géza: A bábjáték Magyarországon. A Mesebarlangtól a Budapest Bábszínházig, Bp., 2010, Budapest Bábszínház – Vince.
- Székely György: Bábuk, árnyak. A bábművészet története, Bp., 1972, Népművelési Propaganda Iroda.
- Tarbay Ede (szerk.): Bábtörténeti kalandozások, Bp., 1990, Múzsák.
- Tömöry Márta (szerk.): Ember és báb. Bábszínházak, műhelyek, kísérletek, Bp., 1990, Múzsák.

Szöveggyűjtemények:

- A színház ma. Szerkesztette: Lengyel György, Gondolat, 1970.
- Színházi antológia XX. század. Válogatta és szerkesztette: Jákfalvy Magdolna, Balassi, 2000.
- A színésznevelés breviáriuma. Szerkesztette: Nánay István, Múzsák, 1983.

- 1. A. A bábelmélet alapismeretei. Mutassa be a bábu vizuális és színházi szerepét, az animáció fogalmát! Jellemezze az egyes bábtechnikákat!**
- 1. B. Bábdramaturgia a vásári bábjátékban. Műelemzési ismeretei alapján elemezze a Vitéz László című bábjáték szerkezetét, mutassa be – egy jeleneten keresztül – dramaturgiai eszközrendszerének sajátos jellemzőit!**

- 2. A. A bábkészítés alapismeretei. Mutassa be a bábu elkészítésének folyamatát, a felhasználásra kerülő anyagokat! Jellemezze a megmunkálás feltételrendszerét, eszközeit!**
- 2.B. Bábdramaturgia a magyar színpadi irodalomban. Műelemzési ismeretei alapján elemezze Weöres Sándor: Holdbéli csónakos című drámájának szerkezetét, mutassa be – egy jeleneten keresztül – bábdramaturgiai eszközrendszerének sajátos jellemzőit!**

- 3 A. Játéktörténeti és néprajzi alapismeretek. Mutassa be a bábjáték játéktörténeti és néprajzi összefüggéseit! Jellemezze a magyar népszokások - főként a karácsonyhoz kötődő szokások - bábos vonatkozásait!**
- 3. B. Bábdramaturgia az egyetemes színpadi irodalomban. Műelemzési ismeretei alapján elemezze I. Sztravinszkij, A. Benois: Petruska című drámájának szerkezetét, mutassa be – egy jeleneten keresztül – bábdramaturgiai eszközrendszerének sajátos jellemzőit!**

- 4. A. Az ókori görög színjátszás és drámairodalom. Mutassa be a görög kultúra és művelődés klasszikus korszakát! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a görög dráma forrásait, jellemző műfajait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!**
- Aiszkhülosz: Leláncolt Prométheusz
 - Szophoklész: Oedipus király
 - Euripidész: Elektra
- 4. B. A bábjáték eredete. Jellemezze a bábjáték, a tárgyanimáció kezdeteit, kialakulásának folyamatát!**

5. A. Az ókori komédia típusai. Mutassa be a latin kultúra és művelődés korszakait! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze az ókori komédia típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Arisztophanész: Felhők
- Plautus: A hetvenkedő katona

5. B. Mitikus bábjáték. Mutassa be a báb és mítosz összefüggését az ázsiai bábművészetben! Jellemezze az indonéziai vajang báb- és árnyjátékcsaládot!

6. A. A középkor színjátéktípusai és drámairodalma. Mutassa be a középkori kultúra és művelődés korszakait! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a vallásos és a világi színjáték típusait, jelentős alkotásait, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Ismeretlen szerző: Akárki (Akárki című antológia)
- Ismeretlen szerző: Pathelin Péter prókátor (Szamártestamentum című antológia)

6. B. Vallásos bábjáték. Mutassa be az európai középkor vallási bábjátékait!

7. A. A reneszánsz színházi kultúrája, dráma és színjátéktípusai. Mutassa be a reneszánsz kultúra és művelődés korszakát! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a reneszánsz színjáték típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Ruzante: A csapodár madárka
- Machiavelli: Mandragóra

7. B. A marionett játék. Mutassa be a marionett játék kialakulását, típusait, alakjait, műhelyeit!

8. A. Az Erzsébet-kor színházművészete és drámairodalma. Mutassa be a manierizmus irányzatának művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze az Erzsébet-kori színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a kor színjátéktípusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- W. Shakespeare: III. Richárd
- W. Shakespeare: Romeo és Júlia
- W. Shakespeare: Szentivánéji álom
- W. Shakespeare: Hamlet
- W. Shakespeare: Macbeth

8. B. Népmese hagyomány bábszínpadon. Mutassa be a vásári bábjáték népmesei ihletésű játéktípusait, alakjait!

9. A. A spanyol barokk, valamint a francia klasszicista udvari kultúra színházművészete. Mutassa be a barokk és a klasszicizmus stíluskorszakainak művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a spanyol barokk vagy a francia klasszicizmus korszakának színjátéktípusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Lope de Vega: A kertész kutyája
- Calderon de la Barca: Az állhatatos herceg
- Calderon de la Barca: Az élet álom
- P. Corneille: Cid
- J. Racine: Phaedra

9. B. Bábtechnikák. Ismertesse a különböző bábtechnikákat a mozgatás iránya és a bábok plasztikája szerint!

10. A. A jellemvígjáték mesterei. Mutassa be a racionalizmus és a felvilágosodás eszmerendszerét, a 17. és a 18. század művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a kor színjátszásának scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak vígjátékirodalmának típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait, Molière vagy C. Goldoni életművének főbb szakaszait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Molière: Tartuffe
- Molière: Don Juan
- Molière: A mizantróp
- C. Goldoni: Két úr szolgálja
- C. Goldoni: A fogadósnő/Mirandolina

10. B Bábjátéktípusok. Mutassa be az indiai bábjáték kialakulását, jellemzőit, hatását!

11. A. A szentimentalizmus és a romantika drámairodalma és színházművészete.

Mutassa be a szentimentalizmus irányzatának és a romantika korszakának művelődéstörténeti jellegzetességeit! Jellemezze a korszak színjátszásának scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerét, annak kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a romantika korának színjátéktípusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **J. W. Goethe: Egmont**
- **F. Schiller: Ármány és szerelem**
- **F. Schiller: Don Carlos**
- **G. Büchner: Woyzeck**

11. B. Bábjátéktípusok. Mutassa be a kínai bábjáték kialakulását, jellemzőit, hatását!

12. A. A polgári drámairodalom és a színpadi naturalizmus. Mutassa be a századforduló jelentős stílusirányzatait, a korszak művelődéstörténeti jellegzetességeit! Jellemezze a naturalista színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a polgári naturalista színjáték típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **H. Ibsen: Nóra**
- **A. Strindberg: Az apa**
- **F. Wedekind: Lulu**
- **G. B. Shaw: Warrené mestersége**
- **A. P. Csehov: Három nővér**
- **A. P. Csehov: Cseresznyés kert**
- **M. Gorkij: Éjjeli menedékhely**

12. B. A polgári bábjáték. Mutassa be a polgári bábművészet jelentős műhelyeit!

13. A. Az antinaturalista színházművészet és drámairodalom. Mutassa be az avantgárd jelentős stílusirányzatait, a korszak művelődéstörténeti jellegzetességeit! Jellemezze az antinaturalista színjátszás főbb típusait, műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **A. Jarry: Übü király**
- **B. Brecht: Koldusopera**
- **L. Pirandello: IV. Henrik**
- **F. G. Lorca: Vérnász**

13. B. A színész, mint bábu. Mutassa be a színházművészet bábos törekvéseit a 20. század egyetemes színjátszásában!

14. A. Az amerikai színházművészet és drámairodalom. Mutassa be az USA színházművészetét alakító művelődéstörténeti mozzanatokat! Jellemezze az amerikai színjátszás főbb típusait, műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze az amerikai színjáték főbb típusait, a jelentős drámaírókat, a tematikai és dramaturgiai sajátosságokat a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **E. O'Neill: Hosszú út az éjszakába**
- **A. Miller: Az ügynök halála**
- **T. Williams: Macska a forró tetőn**
- **E. Albee: Nem félünk a farkastól**

14. B. Bábjátéktípusok. Mutassa be a bunraku bábjáték kialakulását, jellemzőit, hatását!

15. A. Az abszurdtól a kortársig, színházművészeti és drámairodalmi törekvések az utóbbi fél évszázadban. Mutassa be a korszak művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze az ellenszínház, valamint a század második felének fontosabb műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **A. Camus: Caligula**
- **J. Genet: Cselédek**
- **S. Beckett: Godot-ra várva**
- **E. Ionesco: Az orrszarvú**
- **S. Mrozek: Tangó**
- **H. Pinter: A gondnok**
- **T. Stoppard: Rosencrantz és Guildenstern halott**
- **J. Osborne: Dühöngő ifjúság**

15. B. A magyar bábjáték kezdetei. Mutassa be a hazai bábjáték kialakulását, a vásári bábjátszás jellemzőit, jelentős művelőit!

16. A. A magyar színjátszás és drámairodalom a romantika korában. Mutassa be a korszak művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze a magyar hivatásos színjátszás történetének első évszázadát, színházait, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **Katona József: Bánk bán**
- **Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde**
- **Szigligeti Ede: Liliomfi**
- **Madách Imre: Az ember tragédiája**

16. B. A magyar hivatásos bábjáték. Mutassa be a magyar hivatásos bábjáték kialakulását, jelentős művelőit!

C

17. A. A magyar színjátszás és drámairodalom jellemzői a 19. század végétől a huszadik század közepéig. Mutassa be a korszak művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a magyar színjátszás műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Márai Sándor: Kaland
- Herczeg Ferenc: Bizánc
- Füst Milán: Boldogtalanok
- Barta Lajos: Szerelem
- Szép Ernő: Patika
- Molnár Ferenc: Játék a kastélyban
- Heltai Jenő: A néma levente
- Németh László: Villámfénynél
- Tamási Áron: Énekes madár

17. B. Hazai hivatásos bábszínházak. Mutassa be a jelentős magyar bábszínházak, együttesek kialakulását, működését!

18. A. A magyar színházművészet és drámairodalom jellemzői a két rendszerváltozás között. Mutassa be a korszak művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a magyar színjátszás műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Sarkadi Imre: Elveszett paradicsom
- Illyés Gyula: Különc
- Hubay Miklós - Vas István – Ránki György: Egy szerelem három éjszakája
- Örkény István: Tóték

18. B. A bábművészet intézményrendszere. Mutassa be a magyar bábművészet intézményeit, kapcsolatrendszerét!

19. A. Határon túli magyar nyelvű színjátszás, az erdélyi drámairodalom. Mutassa be a határon túli magyar művelődés alapvonásait! Jellemezze a magyar nyelvű színjátszás főbb műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze az erdélyi drámairodalom jelentős színjátéktípusait, alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Páskándi Géza: Vendégség
- Székely János: Caligula helytartója
- Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapja

19. B. Mutassa be a magyar televíziózás bábművészeti törekvéseit, eredményeit!

20. A. A magyar színházművészet és drámairodalom eredményei az utóbbi negyed században. Mutassa be a korszak művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a magyar színjátszás műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze a korszak főbb színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Szakonyi Károly: Adáshiba
- Szabó Magda: Régimódi történet
- Spiró György: Csirkefej
- Schwajda György: Himnusz
- Kornis Mihály: Körmagyar
- Parti Nagy Lajos: Ibusár
- Háy János: A Gézagyerek

20. B. Mutassa be a hivatásos bábszínházi társulatok működését az elmúlt évtizedekben!

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1. A. A bábelmélet alapismeretei. Mutassa be a bábu vizuális és színházi szerepét, az animáció fogalmát! Jellemezze az egyes bábtechnikákat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A vizuális művészeti ágak esztétikája, vizuális jelrendszer
- Plasztika, tárgyformálás, a tárgyak szimbolikája
- Színelmélet, alapszínek, komplementer színek
- A bábjáték műfajelméletének kialakulása
- A bábjáték, a bábelőadás elemzési sajátosságai
- A bábjáték kifejezőeszközeinek sokrétegűsége
- A bábjáték komplexitása, a groteszk, az abszurd, a humor a bábjátékban
- Az animáció fogalma, szerepe.
- A különböző bábtechnikák (kesztyűs bábok, bunraku báb, botos bábok, pálcás báb, marionett báb, árnyjáték)

1. B. Bábdramaturgia a vásári bábjátékban. Műelemzési ismeretei alapján elemezze a Vitéz László című bábjáték szerkezetét, mutassa be – egy jeleneten keresztül – dramaturgiai eszközrendszerének sajátos jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expoziáció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai, bábdramaturgiai jellemzők

2. A. A bábkészítés alapismeretei. Mutassa be a bábu elkészítésének folyamatát, a felhasználásra kerülő anyagokat! Jellemezze a megmunkálás feltételrendszerét, eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A báb- és díszletkészítés folyamata, eszközei. A kézműves műhely feltételrendszere.
- A különböző technikájú bábok szerkezete
- A bábkészítésnél használatos anyagok, segédanyagok és kellékek
- Anyagismeret (papír, fa, textil)
- Egyéb anyagok (fém, műanyag, gipsz, bőr, agyag) tulajdonságai
- Anyagbeszerzés és költségvetés készítése
- A szerszámhasználat szabályai

2.B. Bábdramaturgia a magyar színpadi irodalomban. Műelemzési ismeretei alapján elemezze Weöres Sándor: Holdbéli csónakos című drámájának szerkezetét, mutassa be – egy jeleneten keresztül – bábdramaturgiai eszközrendszerének sajátos jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expoziáció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai, bábdramaturgiai jellemzők

3 A. Játéktörténeti és néprajzi alapismeretek. Mutassa be a bábjáték játéktörténeti és néprajzi összefüggéseit! Jellemezze a magyar népszokások - főként a karácsonyhoz kötődő szokások - bábos vonatkozásait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Játéktörténet, a történeti korok játéka
- A gyermekek utánzó, mozgásos, szimbolikus szerepjátéka
- A testfestés, maszk, álruha, parókák, álszakállak, fejékek, lábbelik és növényi, állati díszítmények alkalmazásának megismerése. Ezek kapcsolata a rítusokkal, színházzal, társadalmi státusszal
- A magyar népi játékok, népszokások hazai formái, kiemelve a bábjátékos hagyományokat ünnepek szerint
- A népművészeti tárgyak különböző funkciói (használati, esztétikai és szimbolikus)
- Karácsonyi szokások részletesen: lucázás, betlehemes játék fajtái
- Titiri játék különlegessége, játék botos bábokkal (kiszézés)
- Maszkos játékok, alakoskodás
- Betlehemes játékok Európában (vertyep, sopszka)

3. B. Bábdramaturgia az egyetemes színpadi irodalomban. Műelemzési ismeretei alapján elemezze I. Sztravinszkij, A. Benois: Petruska című drámájának szerkezetét, mutassa be – egy jeleneten keresztül – bábdramaturgiai eszközrendszerének sajátos jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai, bábdramaturgiai jellemzők

4. A. Az ókori görög színjátszás és drámairodalom. Mutassa be a görög kultúra és művelődés klasszikus korszakát! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a görög dráma forrásait, jellemző műfajait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Aiszkhülosz: **Leláncolt Prométheusz**
- Szophoklész: **Oedipus király**
- Euripidész: **Elektra**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az ókori kultúrák, a városállamok. A görög kultúra szakaszai, klasszikus, periklészi fénykora
- A színjátszás ősformáinak (mágia, rítus, mimézis) megjelenése.
- A görög dráma kialakulása (Dionüszosz-szertartás), forrásai (mondakörök), műfajai (tragédia, komédia, szatírdarab), jelentős alkotói (Aiszkhülosz, Szophoklész, Euripidész), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A görög színház épülete, játékkalkalmak, színjátszók, játéktípus, esztétikai, scenikai jellemzők
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, kérésleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

4. B. A bábjáték eredete. Jellemezze a bábjáték, a tárgyanimáció kezdeteit, kialakulásának folyamatát!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A bábjáték ősi formái
- Mágikus, mitikus bábjáték
- Mágikus bábjáték: az emberbábutól az emberről „leszakadt” bábuig. (Észak-Amerika, Ausztrália, Japán, stb.)
- A szerepbábu, a játékos és cselekményegyüttes megjelenése.
- Maszk és maszkos játék a görög színházban.

5. A. Az ókori komédia típusai. Mutassa be a latin kultúra és művelődés korszakait! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze az ókori komédia típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **Arisztophanész: Felhők**
- **Plautus: A hetvenkedő katona**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A latin kultúra szakaszai, a művelődés jellemzői, fénykora
- A görög és a latin komédia kialakulása, kapcsolata, forrásai, jellemző típusai, jelentős alkotói (Arisztophanész, Menandrosz, Plautus, Terentius), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A latin színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága
- A színjátszás helye, a színházépület sajátosságai, játékkalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői a latinok színházi kultúrájában
- A színjátszás játéktípusa, esztétikai, scenikai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

5. B. Mitikus bábjáték. Mutassa be a báb és mítosz összefüggését az ázsiai bábművészetben! Jellemezze az indonéziai vajang báb- és árnyjátékcsaládot!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Távol-keleti mitikus bábjátékok típusai
- A vajang játék kialakulása. A vajang előadás szerkezete, helyszíne, funkciója
- A játékok témája, szereplői, zenéje
- A vajang figurák típusai, felépítése, anyaga, díszítése
- A vajang kulit (árnyfigura), a vajang golek (plasztikus báb) technikájának jellemzői
- A vajang bábok használata a kortárs bábművészetben

6. A. A középkor színjátéktípusai és drámairodalma. Mutassa be a középkori kultúra és művelődés korszakait! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a vallásos és a világi színjáték típusait, jelentős alkotásait, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Ismeretlen szerző: Akárki (Akárki című antológia)
- Ismeretlen szerző: Pathelin Péter prókátor (Szamártestamentum című antológia)

Kulcsszavak, fogalmak:

- A középkor kultúrájának szakaszai, típusai (egyházi, világi), centrumai
- Stílusokorszakok, irányzatok, a művészeti ágak jellemzői, főbb irodalmi műfajok
- A középkor drámairodalmának kialakulása, forrásai, jellemző típusai (misztérium, mirákulum, moralitás, farce), műfajai, tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága
- A színjátszás helye és tere, játékkalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői a középkorban
- A színjátszás játéktípusa, esztétikai, scenikai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

6. B. Vallásos bábjáték. Mutassa be az európai középkor vallási bábjátékait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Vallási alapú bábjátéktípusok a középkorban
- A betlehemes játék, a templomi jászoltól a bábtáncoltatásig

7. A. A reneszánsz színházi kultúrája, dráma és színjátéktípusai. Mutassa be a reneszánsz kultúra és művelődés korszakát! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a reneszánsz színjáték típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **Ruzante: A csapodár madárka**
- **Machiavelli: Mandragóra**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A reneszánsz művelődés jellemzői, a fénykor kulturális, művészeti alkotásai, forma- és stílussteremtő alkotói
- A reneszánsz drámairodalmának forrásai, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (Machiavelli, Ruzante), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a reneszánsz korában
- A színjátszás helye, a játéktér, a színházépület sajátosságai, játékkalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői az itáliai reneszánsz színjátszás fénykorában
- A színjátszás játéktípusa, a commedia dotta és a commedia dell' arte esztétikai, scenikai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

7. B. A marionett játék. Mutassa be a marionett játék kialakulását, típusait, alakjait, műhelyeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Vásári bábjáték a commedia dell' arte nyomán
- Pulcinella – Polichinelle – Punch.
- A marionett játék kialakulása. A marionett játék filozófiája, szimbolikája, stilizációja
- A marionett játék és színpada, különböző technikai megoldásai
- Az európai marionett játékok: Operai dei puppi, Fertőd-Esterházy kastély, Kasperl játékok, Tchantes marionett játékok, Korgnut-Kemény család bábszínháza

8. A. Az Erzsébet-kor színházművészete és drámairodalma. Mutassa be a manierizmus irányzatának művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze az Erzsébet-kori színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a kor színjátéktípusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **W. Shakespeare: III. Richárd**
- **W. Shakespeare: Romeo és Júlia**
- **W. Shakespeare: Szentivánéji álom**
- **W. Shakespeare: Hamlet**
- **W. Shakespeare: Macbeth**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az Erzsébet-kor manierista művelődésének jellemzői
- Az Erzsébet-kor drámairodalmának forrásai, mintái, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói, tematikai, dramaturgiai jellemzői. Shakespeare életműve
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a korszakban
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a játékkalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői az angol manierista színjátszás fénykorában
- A színjátszás játéktípusa, esztétikai, scenikai jellemzői a manierizmus korában
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

8. B. Népmese hagyomány bábszínpadon. Mutassa be a vásári bábjáték népmesei ihletésű játéktípusait, alakjait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Népmesei, népmondai ihletésű bábjáték, bábfigurák
- Pickelhering, Hanswurst, Paprikajancsi, Petruska, Kaspar-Casperl-Kaspárek, Faust doktor, Don Sáj

9. A. A spanyol barokk, valamint a francia klasszicista udvari kultúra színházművészete. Mutassa be a barokk és a klasszicizmus stíluskorszakainak művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze a színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a spanyol barokk vagy a francia klasszicizmus korszakának színjátéktípusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **Lope de Vega: A kertész kutyája**
- **Calderon de la Barca: Az állhatatos herceg**
- **Calderon de la Barca: Az élet álom**
- **P. Corneille: Cid**
- **J. Racine: Phaedra**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A barokk és a klasszicista korstílusok jellemzői, a spanyol és a francia udvari kultúrák fénykora, jelentős művészeti alkotásai, alkotói
- A spanyol barokk dráma forrásai, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (Lope de Vega, Calderon de la Barca), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A francia klasszicista dráma forrásai, mintái, műfajai, jelentős alkotói (P. Corneille, J. Racine), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a spanyol, valamint a francia udvari reprezentáció évszázadában
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a játékkalkalmak, a színjátékosok működésének jellemzői a spanyol, valamint a francia színjátszás nagy korszakában
- A barokk és a klasszicista színjátszás játéktípusa, esztétikai, scenikai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

9. B. Bábtechnikák. Ismertesse a különböző bábtechnikákat a mozgatás iránya és a bábok plasztikája szerint!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A bábmozgatás iránya szerint meghatározott bábtípusok
- Alulról mozgatott bábok (kézre húzott bábok, botos bábok)
- Felülről mozgatott bábok, marionettek (zsinóros, vezetőpálcás)
- Hátról mozgatott bábok (bunraku, feketeszínház, árnyjáték, tárgyjáték)
- Plasztika szerint meghatározott bábtípusok: síkbábok, plasztikus bábok
- A bábok közvetett és közvetlen mozgatása

10. A. A jellemvígjáték mesterei. Mutassa be a racionalizmus és a felvilágosodás eszmerendszerét, a 17. és a 18. század művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a kor színjátszásának scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak vígjátékirodalmának típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait, Molière vagy C. Goldoni életművének főbb szakaszait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Molière: Tartuffe
- Molière: Don Juan
- Molière: A mizantróp
- C. Goldoni: Két úr szolgája
- C. Goldoni: A fogadósnő/Mirandolina

Kulcsszavak, fogalmak:

- A racionalizmus és a felvilágosodás eszmerendszere, a művelődéstörténeti korszak, jellemzői, kulturális, művészeti alkotásai, alkotói
- A 17-18. századi jellemvígjáték forrásai, mintái, jelentős alkotói (Molière, C. Goldoni), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottságának különbségei a francia udvar és az itáliai polgárság színházi életében
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a játékkalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői a felvilágosodás századában
- A színjátszás játékstílusa, esztétikai, scenikai jellemzői a választott színházi alkotó korában
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expoziáció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

10. B. Bábjátéktípusok. Mutassa be az indiai bábjáték kialakulását, jellemzőit, hatását!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az indiai bábjáték kialakulása, jellemző történetei, szereplői, a zene szerepe
- Az indiai bábjáték technikái (marionett, árnyjáték), annak jellemzői, játékmódja
- Az indiai árnyelőadás szerkezete, különbsége a vajang árnyjátéktól
- A bábfigurák (árny és marionett) jellemzői: anyaga, mérete, ábrázolása
- Az indiai bábjáték hatása a jelenkori bábjátékra

11. A. A szentimentalizmus és a romantika drámairodalma és színházművészete.

Mutassa be a szentimentalizmus irányzatának és a romantika korszakának művelődéstörténeti jellegzetességeit! Jellemezze a korszak színjátszásának scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerét, annak kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a romantika korának színjátéktípusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **J. W. Goethe: Egmont**
- **F. Schiller: Ármány és szerelem**
- **F. Schiller: Don Carlos**
- **G. Büchner: Woyzeck**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A szentimentalizmus stílusirányzata, a „Sturm und Drang”, a romantika korstílusa
- A romantikus dráma forrásai, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (J. W. Goethe, F. Schiller, G. Büchner), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a romantika korában
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a játékkalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői a német romantika időszakában
- A színjátszás játékstílusa, esztétikai, scenikai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expoziáció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

11. B. Bábjátéktípusok. Mutassa be a kínai bábjáték kialakulását, jellemzőit, hatását!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A kínai bábjáték kialakulása, témavilága, technikái, azok jellemzői. (Árnyjáték, kesztyűs, marionett, vízi bábszínház, stb.)
- A bábok anyaga, mérete, ábrázolásuk jellemzői
- A kínai cirkusz, opera, harcművészetek és a bábjáték közös elemei

12. A. A polgári drámairodalom és a színpadi naturalizmus. Mutassa be a századforduló jelentős stílusirányzatait, a korszak művelődéstörténeti jellegzetességeit! Jellemezze a naturalista színjátszás scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a polgári naturalista színjáték típusait, jelentős alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **H. Ibsen: Nóra**
- **A. Strindberg: Az apa**
- **F. Wedekind: Lulu**
- **G. B. Shaw: Warrené mestersége**
- **A. P. Csehov: Három nővér**
- **A. P. Csehov: Cseresznyés kert**
- **M. Gorkij: Éjjeli menedékhely**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A 19. század második felének művelődéstörténeti jellemzői, a naturalizmus és a szimbolizmus stílusirányzatai
- A századvég és a századforduló polgári drámairodalmának jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (H. Ibsen, A. Strindberg, G. B. Shaw, F. Wedekind, A. P. Csehov, M. Gorkij), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a századforduló idején Európában
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a játékkalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői a naturalista játékhagyomány kialakulásának időszakában
- A naturalista színjátszás játékstílusa, esztétikai, scenikai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stílári jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

12. B. A polgári bábjáték. Mutassa be a polgári bábművészet jelentős műhelyeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a polgári bábjáték legfontosabb műhelyei:
- Mourguet lyoni Guignol-színháza
- Maurice Sand bábszínháza
- „Papa Schmid” müncheni marionettszínháza
- a londoni Middleton Royal Automaton Figures
- a párizsi Chat Noir árnyaszínház
- Aicher salzburgi Marionettentheaterje
- Teschner bécsi Figurenspiegelje

13. A. Az antinaturalista színházművészet és drámairodalom. Mutassa be az avantgárd jelentős stílusirányzatait, a korszak művelődéstörténeti jellegzetességeit! Jellemezze az antinaturalista színjátszás főbb típusait, műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **A. Jarry: Übü király**
- **B. Brecht: Koldusopera**
- **L. Pirandello: IV. Henrik**
- **F. G. Lorca: Vérnász**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A 20. század első felének művelődéstörténeti jellemzői, az avantgárd stílusirányzatai
- Az antinaturalizmus drámairodalmának jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (A. Jarry, B. Brecht, L. Pirandello, F. G. Lorca), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a 20. század első felének Európájában
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a műsorrend, a színjátszók működésének jellemzői az antinaturalista játékhagyomány kialakulásának időszakában, a keleti színjátszás hatása
- Az avantgárd irányzatok néhány kiemelkedő színházi alkotója (A. Appia, E. G. Craig, V. E. Mejerhold, M. Reinhardt), a korszak jellemző játéktípusai, esztétikai, scenikai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expoziáció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

13. B. A színész, mint bábu. Mutassa be a színházművészet bábos törekvéseit a 20. század egyetemes színjátszásában!

Kulcsszavak, fogalmak:

- E. G. Craig: übermarionett, A. Jarry: Übü király
- Futurista balett, Bauhaus-színpad, Dadaizmus, Cabaret Voltaire, az expresszionizmus bábos törekvései
- A Living Theatre és az Off-Off-Broadway, Bread and Puppet Theatre
- Mnouchkine, Tadeus Kantor „Halálszínháza”

14. A. Az amerikai színházművészet és drámairodalom. Mutassa be az USA színházművészetét alakító művelődéstörténeti mozzanatok! Jellemezze az amerikai színjátszás főbb típusait, műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze az amerikai színjáték főbb típusait, a jelentős drámaírókat, a tematikai és dramaturgiai sajátosságokat a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **E. O'Neill: Hosszú út az éjszakába**
- **A. Miller: Az ügynök halála**
- **T. Williams: Macska a forró tetőn**
- **E. Albee: Nem félünk a farkastól**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A 20. század művelődéstörténeti mozzanatai az USA-ban
- Az amerikai drámairodalom, valamint a zenés színház forrásai, mintái, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (E. O'Neill, A. Miller, T. Williams, E. Albee), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- Az amerikai színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a Broadway történetének tükrében
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a műsorrend, a színjátszók működésének jellemzői
- Jellemző prózai és zenés színházi játékstílusok, esztétikai, scenikai jellemzők
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

14. B. Bábjátéktípusok. Mutassa be a bunraku bábjáték kialakulását, jellemzőit, hatását!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A bunraku színház kialakulása, alapítói. A technika iskolája, tanulása
- A bunraku játék témái, alkotói, kapcsolata a kabuki színházzal
- A bunraku játék színpada, szerkezete, játékosai és kifejező eszközeik
- A bunraku hatása az európai és a világ bábművészetére

15. A. Az abszurdtól a kortársig, színházművészeti és drámairodalmi törekvések az utóbbi fél évszázadban. Mutassa be a korszak művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze az ellenszínház, valamint a század második felének fontosabb műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **A. Camus: Caligula**
- **J. Genet: Cselédek**
- **S. Beckett: Godot-ra várva**
- **E. Ionesco: Az orrszarvú**
- **S. Mrozek: Tangó**
- **H. Pinter: A gondnok**
- **T. Stoppard: Rosencrantz és Guildenstern halott**
- **J. Osborne: Dühöngő ifjúság**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A 20. század második felének művelődéstörténeti jellemzői, mozzanatai, a média új elemei, az abszurd világnézete, filozófiája
- Az abszurd és a groteszk dráma, jellemző típusok, műfajok, jelentős alkotók (A. Camus, S. Beckett, E. Ionesco, J. Genet, S. Mrožek, H. Pinter, T. Stoppard, J. Osborne), tematikai, dramaturgiai jellemzők
- Kortárs tendenciák az egyetemes drámairodalomban
- Az ellenszínházi mozgalom, a színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottságának átalakulása a század végére
- A színjátszás jelenlegi struktúrái, a színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a műsorrend, a színjátszók működésének jellemzői a századvégi Európában
- A színháztípusok játékstílusának változatai, esztétikai, scenikai jellemzői. Kortárs színházi törekvések
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

15. B. A magyar bábjáték kezdetei. Mutassa be a hazai bábjáték kialakulását, a vásári bábjátszás jellemzőit, jelentős művelőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A magyar bábos hagyományok
- A magyar vásári bábjáték eredete, figurái
- Vásári játékok. Művészi bábjáték kezdetei. Marionettszínházak
- Magyar vásári játékos családok, mai játékosok (Hincz, Korgnut-Kemény család, Bartha Tóni, Pályi János)

16. A. A magyar színjátszás és drámairodalom a romantika korában. Mutassa be a korszak művelődéstörténeti alapvonásait! Jellemezze a magyar hivatásos színjátszás történetének első évszázadát, színházait, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **Katona József: Bánk bán**
- **Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde**
- **Szigligeti Ede: Liliomfi**
- **Madách Imre: Az ember tragédiája**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A magyar felvilágosodás, a reformkor, a szabadságharc utáni évtizedek művelődéstörténeti jellemzői. A romantika stíluskorszaka a magyar művészetben
- A magyar színjátszás struktúrái, játéktípusa, esztétikai cél- és eszközrendszerének sajátosságai a 19. század során
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a romantika korában
- A korszak magyar képző- és iparművészetének tendenciái. A divat és a színpadi viselet, jelmez jellegzetességei
- A színjátszás feltételrendszere, a színházépület sajátosságai, a játéktér, a műsorrend, a színjátszók működésének jellemzői a vándorszínészet korában. A hivatásos színjátszás kezdetei, a vándorszínészet kora, a Pesti Magyar, később Nemzeti Színház története a Paulay-féle, első aranykorig
- A korszak jellemző színpadtechnikai apparátusa, technikai vívmányai, megoldásai, a kulisszaszínpad
- A magyar romantikus dráma forrásai, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (Kisfaludy Károly, Katona József, Vörösmarty Mihály, Szigligeti Ede, Madách Imre), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

16. B. A magyar hivatásos bábjáték. Mutassa be a magyar hivatásos bábjáték kialakulását, jelentős művelőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Blattner Géza munkássága Magyarországon, Párizsban: Arc en Ciel (Szivárvány) Bábszínház
- A. Tóth Sándor és a Bauhaus találkozása. (Moholy-Nagy László, Oscar Schlemmer stb.)
- Orbók Lóránt Vitéz László Bábszínháza
- Rév István Nemzeti Bábszínház
- Büky Béla népművelő bábszínháza

17. A. A magyar színjátszás és drámairodalom jellemzői a 19. század végétől a huszadik század közepéig. Mutassa be a korszak művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a magyar színjátszás műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **Márai Sándor: Kaland**
- **Herczeg Ferenc: Bizánc**
- **Füst Milán: Boldogtalanok**
- **Barta Lajos: Szerelem**
- **Szép Ernő: Patika**
- **Molnár Ferenc: Játék a kastélyban**
- **Heltai Jenő: A néma levente**
- **Németh László: Villámfénynél**
- **Tamási Áron: Énekes madár**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A századvég és a századforduló magyar művelődéstörténetének jellemzői, a naturalizmus, a szimbolizmus, a szecesszió, az expresszionizmus stílusirányzatai a magyar művészetben
- A korszak képző- és iparművészetének tendenciái
- A magyar színjátszás struktúrái, műsortípusai, jellemző játéktípusai, esztétikai cél- és eszközrendszerének sajátosságai a 19. század végétől a 20. század derekáig
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a korszakban. A színházépület sajátosságai, a játéktér, a színjátszók működésének jellemzői
- A Nemzeti Színház, az Operaház, a Vígszínház, más magánszínházak működésének jellemzői az államosításig
- A korszak jellemző színpadtechnikai apparátusa, technikai vívmányai, megoldásai

- Drámairodalmi irányok és alkotók a századvégen és a századelőn. A polgári dráma forrásai, mintái, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (Herczeg Ferenc, Füst Milán, Barta Lajos, Molnár Ferenc, Szép Ernő, Heltai Jenő), tematikai, dramaturgiai jellemzői. Új dramaturgiai törekvések a harmincas években (Tamási Áron, Németh László, Márai Sándor)
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

17. B. Hazai hivatásos bábszínházak. Mutassa be a jelentős magyar bábszínházak, együttesek kialakulását, működését!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Mesebarlang, Győri Bábszínház
- Az Állami Bábszínház kialakulása
- Az Állami Bábszínház repertoárja, az alkotói: Koós Iván, Bródy Vera, Szőnyi Kató, Szilágyi Dezső, Láng István, Ország Lili
- A Budapest Bábszínház kialakulása, működése

18. A. A magyar színházművészet és drámairodalom jellemzői a két rendszerváltozás között. Mutassa be a korszak művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a magyar színjátszás műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze a korszak színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- **Sarkadi Imre: Elveszett paradicsom**
- **Illyés Gyula: Különc**
- **Hubay Miklós - Vas István – Ránki György: Egy szerelem három éjszakája**
- **Örkény István: Tóték**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A két rendszerváltás közötti négy évtized magyar művelődéstörténetének jellemzői
- A magyar színjátszás strukturái, műsortípusai, jellemző játéktípusai, esztétikai cél- és eszközrendszerének sajátosságai az egypártrendszer diktatórikus berendezkedésének keretei között
- A játéktér, a színházépület sajátosságai, scenikai jellemzői, a korszak jellemző színpadtechnikai apparátusa
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a két rendszerváltás között. A főváros jelentős prózai és zenés színházai, a kiemelkedő vidéki teátrumok. A korszak meghatározó rendezői, színházalkotói, emblematikus színművészei
- A korszak drámairodalmának jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (Illyés Gyula, Hubay Miklós, Sarkadi Imre, Örkény István), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

18. B. A bábművészet intézményrendszere. Mutassa be a magyar bábművészet intézményeit, kapcsolatrendszerét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Nemzetközi kapcsolatok alakulása
- Professzionális színház és amatőrök
- Érdekvédelmi, képviselői szervezetek: UNIMA, Bábművész Szövetség, ASSITEJ
- Magyar Bábszínházi találkozók, fesztiválok

19. A. Határon túli magyar nyelvű színjátszás, az erdélyi drámairodalom. Mutassa be a határon túli magyar művelődés alapvonásait! Jellemezze a magyar nyelvű színjátszás főbb műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze az erdélyi drámairodalom jelentős színjátéktípusait, alkotóit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének - elemző - bemutatásán keresztül!

- Páskándi Géza: Vendégség
- Székely János: Caligula helytartója
- Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapja

Kulcsszavak, fogalmak:

- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a kisebbségi lét feltételrendszerében. Játékalkalmak, a színjátszók működésének jellemzői. Jelentős teátrumok, kiemelkedő színházi alkotók, rendezők, színészek pályája. Magyar nyelvű színészképzés a határon túl.
- A magyar színjátszás struktúrái, játéktípusai, esztétikai cél- és eszközrendszerének sajátosságai a határon túli területeken az utóbbi fél évszázad során
- Az erdélyi történelmi vitadráma forrásai, jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (Sütő András, Páskándi Géza, Székely János), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expoziáció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

19. B. Mutassa be a magyar televíziózás bábművészeti törekvéseit, eredményeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A hatvanas évek „közéleti bábsorozata”: a Futrinka utca lakói
- A hetvenes évek, a Süsü, a sárkány sorozat
- Játsszunk bábszínházat!
- Kemény Henrik televíziós sorozatai: Vitéz László, Hakapeszi Maki (Zseb tévé)

20. A. A magyar színházművészet és drámairodalom eredményei az utóbbi negyed században. Mutassa be a korszak művelődéstörténetének alapvonásait! Jellemezze a magyar színjátszás műhelyeit, alkotóit, scenikai, esztétikai, társadalmi feltételrendszerének kialakulását és működését a tárgyalt korszakban! Sorolja fel és jellemezze a korszak főbb színjátéktípusait, jelentős magyar drámaíróit, tematikai és dramaturgiai sajátosságait a felsorolt drámák egyikének – elemző - bemutatásán keresztül!

- **Szakonyi Károly: Adáshiba**
- **Szabó Magda: Régimódi történet**
- **Spiró György: Csirkefej**
- **Schwajda György: Himnusz**
- **Kornis Mihály: Körmagyar**
- **Parti Nagy Lajos: Ibusár**
- **Háy János: A Gézagyerek**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A rendszerváltást követő két évtized magyar művelődéstörténetének jellemzői.
- A magyar színjátszás jelenleg működő, formálódó struktúrái, műsortípusai, jellemző játéktípusai, esztétikai cél- és eszközrendszerének sajátosságai
- A kortárs drámairodalom jellemző típusai, műfajai, jelentős alkotói (Szakonyi Károly, Szabó Magda, Spiró György, Schwajda György, Kornis Mihály, Parti Nagy Lajos, Háy János), tematikai, dramaturgiai jellemzői
- A színjátszás kulturális, társadalmi beágyazottsága a rendszerváltást követően. A főváros jelentős színházai, a kiemelkedő vidéki teátrumok. Az új Nemzeti Színház. A korszak meghatározó rendezői, színházalkotói, emblematikus színművészei.
- Az elemzett dráma szerkezetének főbb elemei (expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet), a konfliktusok, késleltetések, fordulatok rendszere, tematikai, stiláris jellemzői, az ábrázolt értékek alakzatai

20. B. Mutassa be a hivatásos bábszínházi társulatok működését az elmúlt évtizedekben!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Hivatásos bábszínházak kialakulása, működése: Bóbita, Harlekin, Ciróka, Vaskakas, stb.
- Kortárs bábtársulatok, családi bábszínházak
- Független társulatok, bábszínházak, szövetségeik

